

כמו שנאמר (ברית המים-ב) כי מלא כבוד ה' את בית ה', וכותוב (שמות ז) וכבוד ה' מלא את המשכן. למה מלא ולא מלא? אלא מלא ודי, שהחטמלה מהפכל, שהחטמלה מהשמש. הלבנה שלמה בכל הארץ. כמו מילא מילא טוב טומעה, כמו האוצר הזה שהחטמלה מכל טוב של העולם, ועל זה כתוב לה הארץ ומלאה. הכל וישבי בה - אלו שאר הארץ.

דבר אחר, לה' הארץ ומלאה - זו ארץ הקודש הعلינה שהקדוש ברוך הוא רוץ בה. ומלאה - אלו נשות הצדיקים (ר"א שבלם במלאים אורה) מתחמלה (ר"א שפתמלה) מהם מפט עמוד אחד שהעולם עומדת עליהם. ואם אמר על אחד עומד.

בא ראה מה כתוב, (תהלים כה) כי הוא על ימים יסדה.

השלמה מההשומות (סימן מ') על ימים יסדה (תהלים כד) - אלו מכם ישראל הגדולים שיסדו תורה וחכמה שנקראת הים הגדול, וכן הוא אומר, (קהלת א) כל הנחלים הילכים אל הים. ועל נהרות - אלו התלמידים שהם הגדולים מהנהר, וכן הרבה גדול מן התלמידים, והם מחדדים את הרב בקשיותהן, והוא מתרוץ להם כל הקשיות ואינו מתרשל, כמו הנהרות שנמשכים לים ואינו מלא, שנאמר כל הנחלים הילכים אל הים. והראיה - אמרו אחרי כן, מי עלה בהר ה', כי אין מעשה בלא חכמה, כי התלמיד מביא לידי מעשה: ע"כ מההשומות.

כי הוא, מי הוא? זה הקדוש ברוך הוא, כמו שנאמר הוא עשנו, וכותוב (איוב כח) כי הוא לקצת הארץ יביט.

דישראל אמר דאייה ארעה קידישא. ומלאה דא שכינטא כמה דעת אמר, (ברית המים ב) כי מלא כבוד יי' את בית יי'. וכתיב, (שמות ט) וכבוד יי' מלא את המשכן. מי מלא ולא מילא. אלא מלא ודי, דאתמליה מאלבא. האתמליה מן שמש. סירה שלים בכל סטרין. מלא מפל טובא דלעילה. באסקופא דא דאתמליה מכל טובא דעלמא. רעל דא כתיב ליי הארץ ומלאה. תבל ויושבי בה דא שאר ארעאן.

דבר אחר ליי הארץ ומלאה דא ארעה קידישא עלאה דקדשא בריך הוא אתריע בה. ומלאה אלין נשמטהון הדזקיקיא (ר"א לג' רבלהון מלין לה) אתמליה (ר"א אתמליה) מנינו מהיכלא דעתו קדוד חד דעלמא קיימת עלייה. וαι תימה על חד קיימת.

הא חי, מה כתיב, (תהלים כד) כי הוא על ימים יסדה.

השלמה מההשומות (סימן מ'')

על ימים יסדה, אלין חכמיין דישראל רברביה דיסדו אוריה תא ובחמתה דאתקריראת הים הגדול וכן הוא אומר (קהלת א) כל הנחלים הילכים אל הים. ועל נהרות אלין תלמידים מהנהר מן נהרא. וכן הרבה גדול מן התלמידים. ואינו מחרין את הרב בקשישותהן. והוא מתרוץ לוז כל הקושיםות ואינו מתרשל. כמו הנהרות שנמשכין לים ואינו מתרשל. כמו הנהרות שנמשכין לים ואינו מלא שנאמר כל הנחלים הולכים אל הים. ומהראיה אמרו אחרי כן מי עלה בהר יי'. כי אין מעשה בלא חכמה. כי התלמיד מביא לידי מעשה: עד כאן מההשומות

בי הוא. מאן הוא. דא קדשא בריך הוא. כמה דעת אמר הוא עשנו. וכתיב, (איוב כח) כי הוא לקצת הארץ יביט.